

JEYN OSTINNING "ANDISHA VA G'URUR" ASARI BADIYIYATI

Sayfillayeva Dilnura Jamol qizi

Alisher Navoiy nomidagi ToshDOʻTAU 2-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14190249>

Annotatsiya. Mazkur maqolada Jeyn Ostinning "Andisha va g'urur" asarining badiiyati, uning yozilgan davrning ijtimoiy va madaniy muhitiga ta'siri, syujet va kompozitsiyaning o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilinadi. Asarning boshqa badiiy asarlardan ajralib turadigan jihatlari, jumladan, qahramonlarning chuqur psixologik tahlili va muallifning tanqidiy yondashuvi misollar bilan yoritiladi.

Kalit soʻzlar: Jeyn Ostin, "Andisha va g'urur", syujet, kompozitsiya, ijtimoiy muhit, badiiy uslub.

THE ART OF JANE AUSTIN'S "PRIDE AND PREJUDICE"

Abstract. This article analyzes the artistic features of Jane Austen's "Pride and Prejudice", its connection to the socio-cultural environment of the era in which it was written, and the unique characteristics of its plot and composition. The paper also highlights the aspects that distinguish the novel from other literary works, including the deep psychological analysis of its characters and the author's critical approach, supported by examples.

Keywords: Jane Austen, Pride and Prejudice, plot, composition, social environment, artistic style.

ФАНТИЯ О ГОРДОСТИ И ГОРДОСТИ ДЖЕЙН ОСТИН

Аннотация. В статье анализируется художественность произведения Джейн Остин «Гордость и предубеждение», его влияние на социальную и культурную среду времени его написания, особенности сюжета и композиции. На примерах выделены те аспекты произведения, которые отличаются от других произведений искусства, в том числе глубокий психологический анализ персонажей и критический подход автора.

Ключевые слова: Джейн Остин, «Отношение и гордость», сюжет, композиция, социальная среда, художественный стиль.

Jeyn Ostin – ingliz adabiyotining buyuk vakillaridan biri boʻlib, oʻz asarlarida insoniyatning ijtimoiy va shaxsiy muammolarini mahorat bilan yoritgan. "Andisha va g'urur" romanida XIX asr boshlarida Angliya jamiyatidagi axloqiy qadriyatlar, sinfiy farqlar, oilaviy munosabatlar kabi mavzular badiiy uslubda yoritilgan.

Ushbu maqola asarda ishlatilgan badiiylik usullarini, syujet va kompozitsiyaning o'ziga xosliklarini hamda asarning boshqa asarlardan ajralib turuvchi jihatlarini tahlil qilishga qaratilgan.

"Andisha va g'urur" XVIII asr oxiri va XIX asr boshlaridagi Angliya ijtimoiy hayotini aks ettiradi. Ushbu davrda sinfiy tafovutlar keskin bo'lgan, ayniqsa, ayollar uchun oila qurish ijtimoiy mavqeini belgilovchi asosiy omil edi. Jeyn Ostin o'z asarida jamiyatdagi ushbu stereotiplarni tanqid qiladi. Masalan, Bennet oilasining qizlari, ayniqsa, Lidiya Bennetning qilmishlari orqali Ostin oilaviy qadriyatlarning buzilishi xavfini ko'rsatadi.

Roman syujeti oddiy va mantiqiy ketma-ketlikka asoslangan bo'lsa-da, uning ichki murakkabligi qahramonlarning ruhiy olamidagi o'zgarishlar orqali namoyon bo'ladi.

1. Syujetning markazi – Elizabet Bennet va janob Darsy munosabatlari.

Dastlabki qarashlaridan boshlab o'zaro tushunmovchilik va stereotiplarni yengib o'tish jarayoni o'quvchini o'ziga jalb qiladi. Janob Darsyning g'ururi va Elizabetning andishasi asar boshida to'qnashuvlarga sabab bo'ladi, lekin ularning o'zgarishlari syujetning eng muhim qismidir.

2. Kompozitsiya:

Asar ikkita asosiy qismga bo'linadi: birinchisi, qahramonlarning o'zaro munosabatlaridagi murakkabliklarni ko'rsatadi; ikkinchisi esa bu munosabatlarning rivojlanishi va yakuniga bag'ishlanadi. Misol tariqasida, Darsy tomonidan yozilgan maktub Elizabetning unga bo'lgan fikrlarini o'zgartirgan moment syujet burilish nuqtasi bo'lib xizmat qiladi.

Jeyn Ostinning asarini boshqa davr romanlaridan ajratib turuvchi jihatlar quyidagilardir:

Tanqidiy yondashuv: Ostin jamiyatdagi sinfiy farqlar va stereotiplarni o'ziga xos yumor va tanqid bilan yoritadi.

Qahramonlarning chuqur psixologiyasi: Elizabeth Bennet va janob Darcy obrazi inson psixologiyasining turli qirralarini aks ettiradi. Misol uchun, Elizabethning o'z nuqtai nazarini himoya qilishga bo'lgan intilishi va Darcyning o'z kamchiliklarini anglashga tayyorligi asarning realistik va samimiyligini oshiradi.

"Andisha va g'urur" romani o'z davrining ijtimoiy va madaniy muhitini badiiy yoritishda ulkan ahamiyatga ega. Syujet va kompozitsiyadagi noziklik, qahramonlarning psixologik o'sishi va tanqidiy yondashuv asarni bugungi kunda ham dolzarb qiladi. Jeyn Ostinning bu asari nafaqat adabiyot ixlosmandlari, balki jamiyatshunoslar uchun ham qimmatli manbadir.

REFERENCES

1. Austen, J. (1813). *Pride and Prejudice*. London: T. Egerton

2. Brown, L. M. (2019). Social learning theory in the classroom. *Journal of Educational Research*, 34(2), 123-135. <https://doi.org/10.1016/j.edures.2019.01.005>
3. Smith, J. A. (2020). *Introduction to psychology*. Oxford University Press.